

Project Initiatie Document (PID)

Erfgoed & Locatie

Datum (laatste versie): 8 februari 2013, versie 30, definitief

Datum akkoord door stuurgroep: 31 januari 2013 (SG04)

Project Acroniem	E&L
Aanvangsdatum	1 juli 2012
Einddatum	1 juli 2015
Partners	Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Waag Society, Bibliotheek.nl

INHOUDSOPGAVE

1.	Achtergrond.....	3
2.	Projectdefinitie	4
	2.1. Probleemstellingen (business case outline).....	4
	2.2. Doelstellingen	5
	2.3. Resultaten	5
	2.4. Fasering.....	8
	2.5. Randvoorwaarden.....	9
	2.6. Acceptatiecriteria en kwaliteitsverwachtingen.....	9
	2.7. Aanbesteding	10
3.	Projectorganisatie.....	12
	3.1. Werkwijze en rapportage.....	12
	3.2. Werkpakketten	12
	3.3. Organisatiestructuur	13
	3.4. Projectteam	19
	3.5. Projectomgeving - update.....	21
4.	Projectbegroting – update.....	26
	4.1. Kosten en financiering	26
	4.2. Exploitatie- en beheerskosten	26
5.	Faseplan – Conceptfase	28
	5.1. Activiteiten Conceptspecificatie	28
6.	Beheersmechanismen (projectcontrols)	29
	6.1. Projectrisico's.....	29
	6.2. Communicatieplan.....	30

1. ACHTERGROND

De Stichting Archief Programmatuur (STAP) heeft voor het project 'Erfgoed & Locatie' (E&L) in 2011 projectsubsidies ontvangen van OCW en het PRIMA-fonds.

STAP besloot begin 2012 om haar werkzaamheden af te bouwen en heeft in oktober 2012 met DEN een samenwerkingsovereenkomst getekend voor de uitvoering van het gehele project E&L, op basis van de PRIMA projectaanvraag en het door haar goedgekeurde uitvoeringsplan. STAP blijft daarbij verantwoordelijk naar subsidiënten, DEN is verantwoordelijk voor de projectuitvoer, en de RCE is de toekomstig exploitant van de projectresultaten.

Het goedgekeurde uitvoeringsplan (oktober 2012) was een nadere uitwerking van de PRIMA projectaanvraag. Het voorzag op hoofdlijnen in dezelfde eindproducten als de PRIMA aanvraag, maar daarbinnen wel een accentverschuiving, met als belangrijkste doelen:

1. het beter benutten van inmiddels beschikbare voorzieningen (efficiency en schaalgrootte voordelen);
2. een beter en directer publieksbereik door de CE-instellingen zelf (publieksbereik);
3. het sterker borgen ná de E&L projectfase van het beheer en de exploitatie van de infrastructuur en de diensten (borging beheer en exploitatie).

Voor de periode juli t/m december 2012 heeft STAP aan DEN de opdracht gegeven om een initiatiefase uit te voeren. Redenen hiervoor waren dat er belangrijke wijzigingen waren gekomen in de ontwikkeling van de nationale digitale infrastructuur sinds de toekenning. Deze ontwikkelingen beïnvloedden de nadere invulling en uitvoering van E&L.

Het doel van het onderhavige PID is om het gehele project E&L op hoofdlijnen te definiëren, op basis van de PRIMA aanvraag (begin 2011) en het uitvoeringsplan (oktober 2012), waarbij alle resultaten uit de initiatiefase zijn geactualiseerd (januari 2013) in het PID.

Het PID vormt de basis voor het management en beschrijft de aanpak om tot een succesvolle oplevering en duurzame exploitatie van de projectresultaten te komen.

2. PROJECTDEFINITIE

2.1. Probleemstellingen (business case outline)

Locatiegegevens spelen een belangrijke rol bij de beschrijving en ontsluiting van cultureel erfgoed. Locatie is een veelomvattend en complex begrip. In de context van erfgoed kan het uiteenlopen van de simpele vermelding van een woonplaats van een kunstenaar in een databaserecord tot een gedurende meerdere eeuwen samengesteld dossier over een specifieke locatie (bijv. een monument of andere vormen van onroerend erfgoed).

Er zijn bijna geen databases of andere diensten met digitaal erfgoed waarin geen locatiegegevens te vinden zijn. Diverse erfgoedinstellingen hebben webdiensten ontwikkeld met locatie als uitgangspunt, zoals WatWasWaar, MijnAdres, KICH en een groeiend aantal erfgoed-apps.

P1 – Locatiegegevens worden op verschillende manieren vastgelegd: als plaatsnamen, postcodes, coördinaten, pointers op een kaart, lagen in een GIS-toepassing etc.

Standaarden voor het gebruik van geo-informatie zijn wenselijk om de locatie van een object, of de metadata daarover, in de ruimte blijvend te kunnen vaststellen.

De geo-sector kent hele specifieke normen om de uitwisselbaarheid van ruimtelijke informatie te bevorderen. Onder invloed van de INSPIRE-richtlijn wordt op Europees niveau hard gewerkt aan doorvoering van deze standaardisatie. Binnen de erfgoedsector wordt geo-informatie vooral ingezet als ruimtelijke informatie in de metadata van een object en in mindere mate bij kaartvervaardiging. Objecten worden doorgaans op basis van adressen (postcodes), toponiemen, kadastrale percelen, XY-coördinaten of geometrie ruimtelijk beschreven.

P2 – Bij erfgoed speelt de historische dimensie een belangrijke rol. Historische geografie termen komen vaak niet overeen met overeenkomstige moderne geografie termen. Harmonisatie hiervan, bijvoorbeeld door geo-, woord- en kaartsystemen uit verschillende periodes met elkaar te koppelen, is een grote uitdaging waar nog wetenschappelijk onderzoek voor nodig is.

P3 – In de erfgoedpraktijk blijft de implementatie van geo-standaarden achter bij de geo-sector. Dat hindert de totstandkoming van duurzame koppelingen en interoperabiliteit tussen historische en andersoortige gegevensbestanden met georeferenties. Op zijn beurt hindert dat weer de totstandkoming van grootschalige en veelzijdige eindgebruikersdiensten door erfgoedinstellingen of derden, zoals creatieve bedrijven of onderzoeksinstituten.

2.2. Doelstellingen

E&L faciliteert cultureel erfgoedinstellingen in het betrekken en verbreden van eigen doelgroepen met locatief historisch erfgoed, door:

1. kennis en middelen aan te bieden om digitaal ErfGeo te structureren en voor hergebruik beschikbaar te stellen;
2. samenwerking te zoeken met bestaande ErfGeo diensten op lokaal, provinciaal en nationaal niveau;
3. een platform te realiseren met infrastructuur, semantiek en instrumenten voor koppeling van collecties en diensten.

Erfgoed & Locatie (E&L) zorgt voor intensivering van samenwerking en standaardisatie op het gebied van 'digitaal erfgoed met een geografische component' (ErfGeo). Het project vormt een netwerk met betrouwbare kennispartners, zoals DEN, RCE, Bibliotheek.nl en Waag Society. Kennis, standaarden, samenwerking, duurzaamheid en uitwisseling vormen het DNA van de E&L partners.

E&L ontwikkelt een nationale digitale strategie (zoals bovenstaand weergegeven) voor het vergroten, verbreden en betrekken van de groep gebruikers van de digitale erfgoedcollecties met locatieve gegevens, door enerzijds de nieuwe mogelijkheden te benutten die (mobiele) media bieden voor locatieve informatie en anderzijds door het gestandaardiseerd bundelen van het aanbod (tekst, beeld, kaartmateriaal, audiovisueel materiaal, toepassingen etc.).

2.3. Resultaten

2.3.1. Primaire deliverables zijn:

1. Een basisinfrastructuur (het platform E&L) – voor beheerders en aanbieders van ErfGeo, om hun collecties op een gestandaardiseerde wijze gebundeld aan te bieden. Deze standaardisatie heeft betrekking op zowel vorm (bijvoorbeeld metadatastructuren) als inhoud (bijvoorbeeld geografische aanduidingen). De standaardisatie van het aanbod levert de eindgebruikers, dienstenleveranciers (creatieve industrie, kennisinstellingen) en dataleveranciers (erfgoedinstellingen) grote voordelen op. Zo wordt het mogelijk om samenhangende informatie geautomatiseerd op grote schaal bijeen te krijgen. Tevens wordt het hergebruik van de informatie-eenheden flexibeler, bij voorkeur op basis van open data, en kan het naar keuze ingezet worden in een veelheid aan diensten. De basisinfrastructuur bestaat uit:
 - (a) ErfGeo harvesting infrastructuur van metadata, thumbnails en links (vgl. Digitale Collectie NL, Dimcon, Bibliotheek.nl);
 - (b) Een ErfGeo index van geharveste en gestandaardiseerde informatie;

- (c) Een mechanisme (API) om de geïndexeerde informatie bruikbaar te maken voor deelnemers in hun eigen dienstverlening;
 - (d) Een mechanisme (API) om de gestandaardiseerde en semantisch verrijkte informatie terug te leveren aan deelnemers;
 - (e) Een mechanisme (API) om door gebruikers verrijkte content vast te leggen (crowd sourcing, user generated content);
 - (f) Een aantal ontsloten datasets van deelnemers, waaronder tenminste de WatWasWaar collecties Kadastrale Kaart 1832 en Topografische Militaire kaarten;
 - (g) ErfGeo standaarden en architectuur. Deze zijn van overkoepelend belang voor álle projectonderdelen.
2. Een semantische (midden)laag (o.a. verrijking en contextualiseren) – die met behulp van semantische technologie (referentiestructuren, woordsystemen, etc.) vraag en aanbod aan elkaar kan koppelen, bij voorkeur op basis van open data(structuren). Deze semantische laag is opgebouwd uit:
- (a) Een of meerdere kennissystemen (thesauri en ontologieën met locatieve informatie) ten behoeve van semantische koppelingen (vgl. Erfgoedsuite, CATCH+ thesaurus repository);
 - (b) Een mechanisme om door gebruikers ingebrachte kennis te structureren en terug te leveren aan erfgoedinstellingen en andere gebruikers.
3. Een dienstenlaag – die E&L instellingen, creatieve bedrijven en andere partijen faciliteert om zelf nieuwe mobiele apps, websites en andere digitale interfaces te ontwikkelen die gebruik maken van grote hoeveelheden gestandaardiseerde erfgoed informatie. Via deze dienstenlaag kunnen gebruikers ook eigen content leveren (verhalen, foto's, correcties, dataverrijking etc.). Er worden twee white label toolkits opgeleverd: (a) ErfGeo toolkit en (b) Mobiele tours toolkit, en er worden een: (c) E&L dienstenplatform en een (d) E&L mobiele informatie app opgeleverd.
- (a) ErfGeo toolkit (white label) – die instellingen faciliteert om hun eigen publiek kennis te laten nemen van historische collectie(s) op basis van locatie. Instellingen kunnen het eindproduct voorzien van eigen 'branding'. De toolkit biedt een standaard userinterface ('kaartViewer') met bijv. een laag-, zoek-, filter en sorteer mechanisme op de index, en technische koppelingen op via E&L ontsloten data en collecties, zoals bijv. historisch kaartmateriaal. Met de ErfGeo toolkit kunnen derden (VVV's) of erfgoedinstellingen een kaartapplicatie (kaartViewer) invoegen in de eigen website. De ErfGeo toolkit toont ook een overzicht welke apps ingezet kunnen

worden om de E&L data te bevragen en te gebruiken (apps-market). Tenslotte kan voor deze toolkit service & support worden geboden i.s.m. de Erfgoedsuite (RCE) of de Erfgoed Makelaar (CATCH+) in de exploitatie fase;

- (b) Mobiele tours toolkit (white label) – deze toolkit faciliteert deelnemers en derden (VVV, scholen, etc.) om makkelijk een eigen tour te maken, zonder hoge instapkosten. Professionele afnemers van de tour kunnen tours personifiëren (customisen): eigen Points of Interest (POI's) toevoegen en van eigen vormgeving (branding) voorzien. De toolkit stelt deelnemers in staat om haar gebruikers een serie interessante plaatsen langs een route te laten vinden en bezoeken, en bij iedere plaats een beschrijving en een kleine afbeelding (preview) en gekoppelde collectie-items te zien. De gebruiker kan een reactie (tekst, beeld) plaatsen bij een plaats op de route, zien hoe lang de tour is (km, tijd) en kan de plaats of collectie-item delen via e-mail en de sociale media. De gebruiker wordt voor verdieping en gerelateerde collectie-items gelinkt naar het E&L dienstenplatform (zie c) of naar andere aan E&L gekoppelde deelnemers, diensten of bronhouders;
- (c) E&L dienstenplatform – Gebruikers met een interesse in de historie van hun leefomgeving kan hier betrouwbare erfgoed informatie vinden en deze zelf verrijken met eigen inbreng of materiaal. Het dienstenplatform toont alle bij E&L aangesloten data en collecties (inclusief data van WatWasWaar) via een laag- (layers), zoek-, filter en sorteer mechanisme. Het biedt in opvolging van de mobiele app mogelijkheden tot een online vervolg voor meer diepgang en fungeert als een promotie platform van verschillende diensten uit de sector zoals (mobiele) tours
- (d) E&L mobiele app – E&L creëert een voorbeeld-app met thematische data en tours o.b.v. locatie en persoonlijke interesse. De mobiele-app biedt op iedere locatie en tijd cultureel erfgoed en erfgoedinstellingen in de buurt, de route erheen en achtergrond informatie. De voorbeeld-app biedt gebruikers weblinks voor verdieping en gerelateerde collectie-items naar het E&L dienstenplatform, E&L deelnemers of naar andere diensten/bronhouders. Geïnteresseerde ontwikkelaars kunnen de E&L erfgoed data inzetten voor het zelf ontwikkelen van een applicatie conform de gestelde B2B voorwaarden.

Met deze drielagenstructuur sluit E&L goed aan op overige ontwikkelingen in de nationale digitale infrastructuur voor cultureel erfgoed, zoals Digitale Collectie NL, Bibliotheek.nl, de erfgoedsuite (RCE) en Erfgoed Makelaar CATCH+. Op deze wijze is ook aansluiting op digitale infrastructuren in de geo-sector (Geonovum, PDOK) en de wetenschap mogelijk. Samenwerking met deze partijen is gewenst om de projectresultaten te borgen.

Alle E&L partijen krijgen de beschikking over de eindresultaten. Bij de bouw van software zal de creatieve industrie uitdrukkelijk een rol spelen. Dit kan in de vorm van uitbesteding van werk of in een gezamenlijk partnership.

2.3.2. *Secundaire deliverables zijn:*

1. Koppelingen met Europeana (Carare). De WatWasWaar data van tenminste de Kadastrale Kaart 1832 en de Topografische kaarten worden gekoppeld aan Europeana en deze data van WatWasWaar wordt gekoppeld aan WieWasWie;
2. Projectcommunicatie middelen: weblog (erfgoedenlocatie.nl) en tenminste een E&L facebook en twitter dienst. In de conceptspecificatie fase wordt onderzocht of een vragen/discussieforum gewenst en haalbaar is;
3. Digitalisering en verrijking van digitale CE objecten en/of metadata;
4. Verspreiding en verankering van binnen E&L opgebouwde kennis en expertise, bijvoorbeeld in de vorm van een kennisbank over ErfGeo standaarden voor informatie (metadata), uitwisselingsprotocollen en cultureel ondernemerschap (businessmodellen, best practices). Deze kennisbank wordt onderdeel van de bestaande DEN kennisinfrastructuur voor digitaal erfgoed. Inhoudelijke kennis (over collecties en semantische aspecten) kan geborgd worden door de RCE;
5. Overige (management en specialistische) producten:
 - (a) Een business case om het toekomstige beheer van de projectresultaten te onderbouwen; hierbij zal E&L bekijken in hoeverre apps die in de afgelopen jaren met publieke middelen zijn ontwikkeld (vgl. Xwashier) aangepast/gecontinueerd kunnen worden;
 - (b) Richtlijnen voor (her)gebruik van metadata en open source software;
 - (c) Content-en collectie strategie en plan;
 - (d) Communicatiestrategie, plan en middelen inclusief huisstijl.

2.4. **Fasering**

Erfgoed & Locatie heeft in de periode 2008 t/m 2011 de Definitiefase (Fase A) doorlopen met projectfinanciering door OCW (enveloppegeden). De projectresultaten uit deze Fase A zijn opgeleverd vóór 1 januari 2012.

In de periode juli 2012 t/m december 2012 is de Realisatiefase gestart (Fase B) met de Initiatiefase. Deze wordt gevolgd door de Conceptfase: de Conceptspecificatie van januari 2013 tot juli 2013 waarin nadere specificaties worden opgesteld voor de eindproducten van E&L, zoals de logische architectuur, het technisch ontwerp, de functionele specificaties en de ontwikkeling van het datamodel. Deze fase wordt gevolgd door de Conceptgeneratie van juli 2013 tot januari 2014, waarin functionele prototypen (pilots) worden ontwikkeld inclusief bijbehorende businessmodellen, om al in een vroeg stadium gebruikers een actieve rol te geven op basis van de principes van open innovatie. Ook worden in de conceptfase een content- & collectiestrategie en een communicatiestrategie ontwikkeld.

Gedurende de ontwikkeling en voorafgaand aan de definitieve oplevering zullen gebruikerstesten, performancetesten en acceptatietesten worden uitgevoerd. Een iteratieve aanpak garandeert dat de producten steeds op basis van eindgebruikersbijdragen kunnen worden bijgesteld of verfijnd.

In de periode januari 2014 tot juli 2015 volgt de Ontwikkelingsfase: de primaire specificaties ('must haves') worden hierin ontwikkeld van januari 2014 tot januari 2015, en de secundaire specificaties ('should haves') in de periode januari 2015 tot juli 2015, inclusief kennisoverdracht naar de exploitatie organisatie(s) en implementatie van de businesscases (duurzaamheid van de projectresultaten).

2.5. Randvoorwaarden

Bij de realisatie zijn onderstaande uitgangspunten richtinggevend:

1. Het implementeren van een groeimodel richting open content en open data (waarbij data zich niet beperkt tot meta-data);
2. Zo veel mogelijk hergebruik of opschaling van bestaande initiatieven bij de publiekstoepassingen, halffabricaten en de infrastructuur daarachter;
3. Gedistribueerd (vernetwerkt) waar het kan, centraal (bijvoorbeeld aggregatie en indexering) waar het moet;
4. Het stimuleren van publiek-private samenwerking, waarbij geldt dat wat door de markt opgepakt kan worden ook aan de markt overgelaten dient te worden, zolang dit bijdraagt aan de hoofddoelstelling van het project;
5. Het stimuleren en faciliteren van cultureel ondernemerschap bij erfgoed beherende instellingen;
6. Aanzet geven tot een model van open ontwikkeling van software, inclusief laten beheren van een open-source community rond het E&L platform, waaraan zowel publieke als private partijen kunnen deelnemen;
7. Bij alle onderdelen zullen eindgebruikers betrokken worden volgens de principes van open innovatie.

2.6. Acceptatiecriteria en kwaliteitsverwachtingen

Deze worden in de eerste helft 2013 opgesteld als alle producten voldoende zijn gedetailleerd in de conceptspecificatie fase. Doel is dat eenduidige en meetbare acceptatiecriteria worden opgesteld waarmee de eindproducten getest worden zodat de gebruikers de eindproducten goed kunnen gebruiken.

2.7. Aanbesteding

STAP heeft aan DEN de uitvoering overgedragen van het project E&L. In de Initiatiefase (najaar 2012) heeft een vooronderzoek plaatsgevonden waarbij drie vragen het uitgangspunt vormden:

1. Kan de overname door DEN van de uitvoering van het project E&L worden aangemerkt als een aanbestedingsplichtige overheidsopdracht?
2. Moeten de diverse door de Stichting DEN aan marktpartijen te verstrekken opdrachten (inkopen) aanbesteed worden?
3. Hoe moet omgegaan worden met partijen in het voortraject van een (mogelijke) aanbesteding?

De aanbestedingsjurist oordeelde –samengevat –hierover:

1. Aangenomen kan worden dat STAP aan DEN een opdracht verstrekt heeft tot het verrichten van diensten [..., die] betrekking hebben op cultuur en derhalve als 2B-diensten zijn aan te merken. [... Of] deze diensten een duidelijk grensoverschrijdend belang hebben, lijkt ontkennend te moeten worden beantwoord [..., aangezien] niet aannemelijk [is] dat een buitenlandse partij geïnteresseerd zou zijn in de werkzaamheden die DEN thans voor STAP uitvoert. [...Dit] betekent dat voor de overeenkomst tussen STAP en DEN niet zonder meer de verplichting gold deze vooraf aan te kondigen. Voorshands moet worden aangenomen dat STAP wel gehouden was binnen 48 dagen na het verstrekken van de opdracht daarvan melding te maken;
2. De inkopen die DEN [...voor] de uitvoering van haar werkzaamheden zal doen, zijn in beginsel aanbestedingsplichtig [... en DEN zal deze] Europees moeten aanbesteden indien de waarde van een homogeen onderdeel [...] uitkomt boven [...] EUR 200.000. Of dit [...] het geval is, is niet eenduidig. Nader dient te worden gezien of de genoemde werkpakketten een coherent geheel van diensten en/of leveringen vormen en of er ook binnen de werkpakketten uiteenlopende andersoortige werkzaamheden zijn te onderscheiden met ieder hun eigen relevantie en doel. Verder is van belang in hoeverre de inkoopbehoefte op de verschillende onderdelen relatief gecompliceerd is en welke werkzaamheden door één partij kunnen worden uitgevoerd. Als er veel verschillende partijen, deels na elkaar, zullen moeten worden gecontracteerd en daarbij een intensieve coördinatie door en samenwerking met DEN noodzakelijk is, ligt [het] meer voor de hand dat er sprake is van losse, relatief kleine opdrachten. [Als er..] aldus geen homogeen 'pakket' van leveringen/diensten is [...] boven de drempel[waarde], dan betekent dat overigens niet dat DEN volledige vrijheid van handelen heeft. Op grond van de Aanbestedingswet 2012 zal DEN immers gehouden zijn om op basis van objectieve criteria te bepalen op welke wijze zij opdrachten verstrekt. Welke opties openstaan, hangt in sterke mate af van de kenmerken van de opdracht[en]. Naarmate [...] de waarde van een opdracht de drempelwaarde meer nadert [...moet] DEN [...de

procedure] met meer waarborgen omkleden. Bij opdrachten met een relatief hoge waarde lijkt het raadzaam (tenminste) een meervoudig onderhandse aanbesteding uit te schrijven en daarbij de regels in acht te nemen [van] de Aanbestedingswet 2012. Bij kleinere opdrachten kan in beginsel worden volstaan met het opvragen van een drietal offertes.

De aanbestedingsjurist kwam tot de conclusies, dat:

1. ten aanzien van de samenwerking tussen STAP en DEN in beginsel geen Europese aanbestedingsplicht bestaat (of heeft bestaan);
2. ten aanzien van de verschillende diensten en/of leveringen die onderdeel uitmaken van de beschreven werkpakketten, nader [zal] moeten worden gezien in hoeverre daarvoor een Europese aanbestedingsplicht geldt. Wat de uitkomst daarvan ook zal zijn, het is aan te bevelen om bij de verstrekking van iedere opdracht enige mededinging te laten plaatsvinden, waarbij voor grotere opdrachten een met meer waarborgen omklede procedure de voorkeur heeft;
3. bij voorkeur een partij die aan de aanbesteding kan en wil deelnemen, niet in het voortraject wordt betrokken. Indien dat toch gebeurt is het aan te raden om zo weinig mogelijk interne informatie met die partij te delen en de gedeelde informatie vast te leggen in verslagen. Verder is het belangrijk dat een partij niet in de gelegenheid wordt gesteld om de uitvraag van de aanbestedende dienst dusdanig te beïnvloeden dat hij daarvan zelf in een later stadium profijt heeft.

Het volledige juridische aanbestedingsadvies is opvraagbaar bij DEN.

In de Conceptfase (conceptspecificatie) wordt een aanbestedingsdossier opgesteld, welke doorlopend wordt bijgewerkt met de aangescherpte specificaties en kostenindicaties. In deze fase vindt regelmatig afstemming plaats met de aanbestedingsjurist en zodra de specificaties voldoende bekend zijn wordt een definitief juridisch aanbestedingsadvies ingewonnen.

3. PROJECTORGANISATIE

3.1. Werkwijze en rapportage

De uitvoering van E&L is opgedeeld in fasen, op basis van belangrijke beslismomenten (faseovergang, goedkeuring deliverables, scope checking en eventuele bijstelling). Bij deze voortgangsbepalingen stelt de stuurgroep vast of het project op de goede weg is en of de scope (business case) nog steeds valide is. De projectmanager adviseert de stuurgroep over de indeling in projectfasen en hoe vaak een stuurgroepbijeenkomst of beslismoment wenselijk is.

Voor het begin van iedere fase wordt een fase uitgewerkt met de precieze (deel)producten, om tot de resultaten uit het projectplan te komen, mede gebaseerd op de gerealiseerde voortgang (bijgewerkt), gewijzigde scope en omstandigheden (indien relevant) en nieuwe schattingen wat betreft o.a. kosten en doorlooptijd. Een faseplan is voor het projectteam de basis voor de dagelijkse aansturing van het project.

Er zal halfjaarlijks verslag worden gedaan over de inhoudelijke voortgang van het project en de activiteiten aan het ministerie van OCW en/of Agentschap NL (PRIMA).

3.2. Werkpakketten

Onderstaand zijn de op te leveren werkpakketten (WP) weergegeven. Deze werkpakketten omvatten alle werkpakketten uit de PRIMA aanvraag (2011), maar deze hebben nu een andere titel gekregen, en de projectfasen staan niet langer als werkpakket weergegeven.

- WP-01 Content & collecties – Doel: beschikbaarstelling en kwaliteitsborging van gestructureerde ErfGeo content en collecties. Relaties met content- en collectiebeherende deelnemers (instellingen) en het project E&L realiseren;
- WP-02 Communicatie & Marketing – Doel: uitvoeren van marketing- en communicatieactiviteiten, waaronder een kennisbank, workshops, project weblog, merk- en/of projectstijl en middelen;
- WP-03 Businessmodel en -case (exploitatie) – Doel: ontwikkeling van businessmodellen (businesscases) en succesfactoren voor het project E&L zelf en haar partners, wat betreft de werkpakketten WP-04 t/m WP-07. Einddoel is het borgen van de exploitatie en continuering van de projectresultaten ná projectoplevering;

- WP-04 E&L Infrastructuur (platform E&L) – Doel: ontwikkelen van en/of aansluiten bij ErfGeo: standaarden, proctocolen voor interoperabiliteit, harvesting en indexingstechnieken, en (laten) realiseren van middelen (API's) hiervoor;
- WP-05 E&L Semantische verrijking – Doel: (laten) ontwikkelen of koppelen van bestaande semantische technieken aan en met de E&L infrastructuur;
- WP-06 E&L Toolkits (ErfGeo en Mobiele tours) – Doel: (laten) ontwikkelen van twee halffabricaten: a) een ErfGeo white label kaartviewer applicatie die deelnemers kunnen embedden in de eigen omgeving, en b) een white label Mobiele Tour applicatie waarmee deelnemers eigen tours kunnen realiseren;
- WP-07 E&L Presentatielaag (Dienstenplatform en Mobiele informatie app) – Doel: (laten) ontwikkelen van a) een dienstenplatform waarop de bij E&L aangesloten ErfGeo collecties gestructureerd worden aangeboden inclusief de E&L ErfGeo viewer, en b) een mobiele informatie applicatie;
- WP-08 Kennisproducten – Doel: realisatie van een ErfGeo kennisbank en kennisdossier van de werkpakketten WP-01 t/m WP-07 en WP-09;
- WP-09 Algemeen – Doel: Overkoepelende projectactiviteiten (zoals strategie, onderzoek en analyse) en algemeen projectmanagement, borging project governance en exploitatie, financiële en administratieve verantwoording.

3.3. Organisatiestructuur

Alle projectpartners in het project E&L committeren zich aan het projectvoorstel (PRIMA 2011) en het onderhavige PID, en daarmee aan de organisatie van het projectmandaat, volgens de volgende organisatiestructuur:

1. Opdrachtgever. STAP is de formele opdrachtgever van het project en legt verantwoording af aan de subsidiënten. STAP draagt de uitvoering van het project over aan de stuurgroep. De voorzitter van de stuurgroep, tevens directeur van DEN, legt verantwoording over het project af aan STAP. STAP heeft de operationele uitvoer van het project aan DEN overgedragen en RCE is de beoogde partij voor het beheer en de exploitatie van de projectresultaten.
2. Stuurgroep. De stuurgroep is verantwoordelijk voor de uitvoering van het project. De dagelijkse aansturing wordt opgedragen aan de projectmanager, bijgestaan door het projectteam. De projectmanager is secretaris van de stuurgroep en wordt daarbij ondersteund door de projectassistent. Het leidende principe voor de stuurgroep is 'management bij exception'. Voor 2013 zijn maximaal vier stuurgroepvergaderingen voorzien. De algemene taken van de stuurgroep zijn:

- (a) Goedkeuring van het PID en andere managementproducten opgeleverd door de projectmanager;
- (b) Beslissing in die gevallen waarin het Projectplan niet voorziet, of afwijkingen daarvan. Financiële beslissingen die consequenties hebben voor de projectpartners behoeven de instemming van de projectpartners;
- (c) Acceptatie van de deliverables;
- (d) Beslissing bij overschrijding van de vastgestelde project-toleranties.

In onderstaande Tabel 1 staat de stuurgroep samenstelling weergegeven, en in Tabel 2 staan de specifieke stuurgroep rollen, taken en verantwoordelijkheden.

3. Projectmanager. De projectmanager legt verantwoording af aan de stuurgroep. De projectmanager voert het projectmanagement en wordt daarin ondersteund door het projectteam. Het projectteam is bij DEN ondergebracht. De algemene taken van de projectmanager zijn:
 - (a) Voeren van de dagelijkse projectleiding binnen de toleranties die zijn afgesproken met de stuurgroep;
 - (b) Bewaken van de oplevering van de afgesproken producten binnen de gestelde kwaliteitscriteria;
 - (c) Bewaken van de projectdoelstelling en de onderlinge samenhang tussen de verschillende werkpakketten;
 - (d) Bewaken van de projectvoortgang en het verzorgen van de projectadministratie;
 - (e) Verzorgen van rapportages en interne communicatie;
 - (f) Organiseren van vergaderingen en (laten) verzorgen van de secretariële en administratieve werkzaamheden voor de stuurgroep, werkgroep(en) en/of klankbordgroep(en).

4. Projectteam – De specifieke taken en verantwoordelijkheden voor de verschillende projectteamleden staan nader omschreven in paragraaf 3.4 (projectteam).

5. Werkgroep(en) – Er worden specialistische werkgroepen ingesteld, om over deelaspecten van E&L te adviseren. Een werkgroep vervult de rol van kwaliteitsbewakende instantie voor een specifiek (sub)doel van het project. De werkgroep kan samengesteld worden uit E&L projectpartners. De werkgroep rapporteert aan de voorzitter van de stuurgroep. De stuurgroep beslist over de

adviezen, rapporteert daarover terug en legt daar verantwoording over af naar de opdrachtgever. De voornaamste taken van een werkgroep zijn:

- (a) Adviseren over de vast te stellen kwaliteitscriteria (standaarden, functionaliteiten en gebruik) en beoordelen van de opgeleverde producten aan de hand van de kwaliteitscriteria;
- (b) Geven van (on)gevraagd adviezen over de (inhoudelijke en procesmatige) uitvoering van het project.

De volgende werkgroepen zijn op dit moment voorzien:

- (a) Werkgroep businessontwikkeling (businesscase, businessmodel, exploitatie)
- (b) Werkgroep architectuur en datamodel

3. Klankbordgroep(en) – het voorstel is om in ieder geval één klankbordgroep (gebruikerspanel) in te stellen waarin de gebruikers van deelnemers vroeg in de ontwikkeling van het project worden betrokken. Daarnaast kan ook overwogen worden om een klankbordgroep voor contentaanbieders in te stellen voor content-, collectie- en/of geo-informatie leveranciers. De klankbordgroep rapporteert aan de voorzitter van de stuurgroep. De stuurgroep beslist over de adviezen, rapporteert daarover terug en legt daar verantwoording over af naar de opdrachtgever. De voornaamste taken van een klankbordgroep zijn:

- (a) Adviseren over het gebruik van op te leveren en opgeleverde producten;
- (b) Geven van (on)gevraagd adviezen over gebruik en toepassing van de producten.

De volgende klankbordgroepen zijn mogelijk:

- (a) Gebruikerspanel
- (b) Contentaanbieders
- (c) Creatieve industrie en dienstenleveranciers (waarde toevoegende partijen)

In onderstaande Tabel 1 staat de stuurgroep samenstelling van de initiatiefase weergegeven (grijze tekst = vacante positie). Op de stuurgroep vergadering van 5 december 2012 heeft de stuurgroep zich bereid verklaard ook voor de verdere projectfasen als stuurgroep te blijven fungeren. Leden met stemrecht staan als 'Lid' vermeld. De vacante plaats voor de Waterschappen werd aanvankelijk door Hoogheemraadschap Rijnland ingevuld (Thea de Roos – Rooden) maar deze plek is per december 2012 vacant gekomen. Met de directie van Stichting Bibliotheek.nl heeft op 6 december 2012 een gesprek plaatsgevonden waarin wederzijdse interesse en synergie werden uitgesproken, bijvoorbeeld met betrekking tot ontwikkeling en exploitatie van de digitale infrastructuur die in E&L tot stand komt. De verwachting is dat begin 2013 Bibliotheek.nl aan de stuurgroep zal toetreden als lid.

Tabel 1. Samenstelling stuurgroep

<i>Instelling</i>	<i>Persoon</i>	<i>Rol / Vertegenwoordigd</i>
DEN – Directeur	Marco de Niet	Voorzitter
DEN – Projectteam	Ralph Stuyver	Projectmanager
	Tine van Nierop	Projectmedewerker
	Jessica Endert	Projectassistent
RCE – Projectmanager KIMOMO	Kees Hendriks	Lid – Projectpartner Cultureel Erfgoed
Waag Society –	Frank Kresin	Lid – Projectpartner Creatieve industrie
Bibliotheek.nl –	Enno Meijers	Lid – Projectpartner Bibliotheek.nl
Zuiderzeemusuem – Directeur	Stephan Warnik	Lid – Musea
KNAW / Huygens ING	Charles van den Heuvel	Lid – Kennisinstellingen
Groninger Archieven –	Eddy de Jonge	Lid – Archieven
Hoogheemraadschap –	vacant	Lid – Waterschappen

In onderstaande Tabel 2 staan de rollen, taken en verantwoordelijkheden van de stuurgroepleden nader omschreven.

Tabel 2. Rollen, taken en verantwoordelijkheden stuurgroep

<i>Rol</i>	<i>Wie</i>	<i>Taken en verantwoordelijkheden</i>
Opdrachtgever	STAP	Is de opdrachtgever van het project en controleert de stuurgroep op visie, strategische belangen en resultaten. Leden: bestuur STAP
Stuurgroep	SG	Geeft leiding en is eindverantwoordelijke voor de eindresultaten van het project. Beslist over de voortgang, middelen en omvang, waarbij de belangen uit de verschillende gremia worden geborgd. Delegeert de dagelijkse aansturing naar de PM.

<i>Rol</i>	<i>Wie</i>	<i>Taken en verantwoordelijkheden</i>
Voorzitter	Marco de Niet, DEN	Is de eigenaar van de Business Case (BC). Weegt de belangen van de BC, doelgroepen en aanbieders van Cultureel Erfgoed (CE). Heeft doorslaggevende stem in de stuurgroep. Verantwoord het project naar de opdrachtgever.
Projectpartner	Kees Hendriks, RCE	Vertegenwoordigt de kennisinstellingen op het gebied van locatief erfgoed. Is verantwoordelijk voor de kwaliteit van toepassing van geo-standaarden, semantische aspecten en inpassing van resultaten in bredere infrastructuur.
Projectpartner	Enno Meijers, Bibliotheek.nl	Vertegenwoordigt Bibliotheek.nl. Is verantwoordelijk voor de kwaliteit van de nationale bibliotheek.nl infrastructuur, producten en diensten die via E&L worden aangeboden aan erfgoedinstellingen met locatief cultureel erfgoed
Creatieve industrie en gebruikers; Projectpartner	Frank Kresin, Waag Society	Vertegenwoordigt creatieve industrie en de gebruikers van de eindproducten (web-users). Borgt aansluiting op gebruikerseisen en -wensen. Beoordeelt wijzigingen vanuit gebruikers- en marktperspectief.
Data/kennis leveranciers Musea	Stephan Warnik, Zuiderzeemuseum	Vertegenwoordigt de CE kennis en data vanuit de Musea. Is verantwoordelijk voor de kwaliteit van de geleverde CE content en connecties. Controleert datastandaarden, ontwerp en realisatie van de CE content eindproducten.
Data/kennis leveranciers Archieven	Eddy de Jonge, Groninger Archieven	Vertegenwoordigt de CE kennis en data vanuit de Archieven. Is verantwoordelijk voor de kwaliteit van de geleverde CE content en connecties. Controleert datastandaarden, ontwerp en realisatie van de CE content eindproducten.

<i>Rol</i>	<i>Wie</i>	<i>Taken en verantwoordelijkheden</i>
Data/kennis leveranciers Kennisinstellingen	Charles van den Heuvel, KNAW / Huygens ING	Vertegenwoordigt de CE kennis en data vanuit de Kennisinstellingen. Bewaken standaarden, ontwerp en realisatie van de CE kennisproducten.
Data/kennis leveranciers Waterschappen	Vacant	Vertegenwoordigt de CE kennis en data vanuit de Waterschappen. Is verantwoordelijk voor de kwaliteit van de geleverde CE content en connecties. Controleert datastandaarden, ontwerp en realisatie van de CE content eindproducten.
Projectmanager (PM)	Ralph Stuyver, DEN	Is verantwoordelijk voor het opleveren van de producten met de afgesproken kwaliteit, binnen de afgesproken tijd en het budget. Is verantwoordelijk voor de inhoudelijke kwaliteit van PM-gerelateerde producten. Borgt de aansluiting met de business case. Houdt dagelijkse afstemming op inhoud met de leden van het projectteam.
Projectmedewerker	Tine van Nierop, DEN	Is verantwoordelijk voor de kwaliteit van de CE-gerelateerde producten.
Projectassistent	Jessica Endert, DEN	Ondersteunt de stuurgroep en het projectteam.

3.4. Projectteam

Het projectteam van het project Erfgoed & Locatie bestaat uit vijf personen: een projectmanager, drie projectmedewerkers en een projectassistent. Deze personen vallen rechtstreeks onder de verantwoordelijkheid van de directeur van DEN. Waar nodig worden externe partijen tijdelijk ingehuurd om het team op deeltaken te versterken.

Projectmanager

Taken en verantwoordelijkheden:

- bewaking planning en budget
- bewaking taakverdeling projectteam
- algehele kwaliteitszorg op projectniveau
- eerste aanspreekpunt voor stuurgroep, directeur DEN en projectpartners (Waag, RCE etc.)
- coördinatie gebruikersonderzoeken en user-experience
- coördinatie marktscan bedrijven
- coördinatie Europese aanbesteding
- coördinatie werkgroep businessontwikkeling (businesscase, businessmodel, exploitatie)
- contactpersoon naar Topsector creatieve industrie
- aansturing externe consultants

Projectmedewerkers

Taken en verantwoordelijkheden m.b.t. infrastructuur en diensten:

- technische en functionele specificaties
- contact naar bedrijven
- contact naar bibliotheek.nl (infrastructuur, apps-market)
- coördinatie ontwikkeling technische architectuur
- bewaking technische realisatie
- advies technische samenhang alle werkpakketten
- coördinatie werkgroep architectuur en datamodel
- advisering offertes creatieve bedrijven (technisch)
- afstemming met wetenschappelijke ontwikkelingen (bijv. CATCH, Rediscovering landscape)
- coördinatie toetsing technisch, functioneel en content

Taken en verantwoordelijkheden m.b.t. content en collecties:

- contact naar collectiebeherende erfgoedinstellingen en betrokken marktpartijen
- contact naar RCE wat betreft semantische toepassingen
- contact naar andere erfgoeddiensten (bijv. Mijnadres, Xwashier)
- coördinatie ontwikkeling informatiearchitectuur en datamodel
- coördinatie onderzoek onder collectiebeherende erfgoedinstellingen
- coördinatie deelname collectiebeherende erfgoedinstellingen
- coördinatie content & collectieplan
- bewaking inhoudelijke kwaliteit van data- en collectie conversies
- activiteiten op het gebied van crowdsourcing initiëren
- eindverantwoordelijkheid informatieanalyse en data- en collectieconversies
- acquisitie nieuwe (content van) dataleveranciers/collectiebeherende instellingen

Taken en verantwoordelijkheden m.b.t. communicatie en techniek:

- schrijven/redigeren redactionele en promotionele teksten
- technisch inhoudelijk bijdragen aan communicatie
- inzet alle media
- bijdragen aan online kennisbank over projecten en standaarden
- beheer online media: website (blog), sociale media, etc.

Projectassistent

Administratieve en inhoudelijk ondersteunende taken:

- administratieve ondersteuning projectorganisatie
- beheer contactgegevens met externe contacten en deelnemers
- ondersteuning bij organiseren kennisbijeenkomsten
- verslaglegging van bijeenkomsten en besprekingen

3.5. Projectomgeving - update

Uit de brede marktscan en omgevingsanalyse tijdens de initiatiefase is een update gekomen van het project E&L in relatie tot andere relevante projecten, bestaande webportals, platforms en partijen.

Deze scan heeft uitgewezen of overname, samenwerking of opschaling in de context van E&L relevant is. De scan heeft per dienst de gebruikte kwaliteit met betrekking tot standaardisatie, schaalbaarheid, resultaten, financiering en governance in kaart gebracht. In het bijzonder zijn de bezittingen van WatWasWaar en de mogelijkheden tot voortzetting ervan onderzocht.

Op basis van de marktscan en omgevingsanalyse onderscheidt E&L zes typen deelnemers. Hieronder volgt een indeling met beoogde en mogelijke deelnemers. De eerdere commitment door ondertekening van de projectaanvraag (2009) zal moeten worden herbevestigd in de komende periode. Daarnaast zijn er nieuwe mogelijke deelnemers waarmee contacten zullen worden gelegd.

Hieronder wordt telkens een zeer korte beschrijving gegeven van de waarde voor het project achter de betreffende deelnemer.

1. Projectpartners – Investeren, beslissen en realiseren (ontwikkelen) mee. Ze zijn betrokken bij formele afspraken over het concept van het project en zijn van essentieel belang voor hun bijdrage aan de realisatie van het project. Projectpartners nemen ook een gedeelte van de exploitatie voor hun rekening.
 - (a) Rijksdienst Cultureel Erfgoed (Beoogd exploitant van E&L. Kennis wat betreft geoinformatie, -technologie en erfgoed. Huidige producten: Monumenten (database van rijksmonumenten en alles met betrekking tot historische monumenten in Nederland), DimCon (database van museale collecties), Erfgoedsuite (ontwikkelomgeving voor duurzaam ontsluiten en verbinden van erfgoedcollecties en koppeling aan de Erfgoedthesaurus; te realiseren product: ErfgoedAtlas, opvolger van KICH. RCE participeert als wettelijke beheerder van vier geodatasets in INSPIRE.)
 - (b) Bibliotheek.nl (Beoogd loket van E&L eindproducten. Kennis over en aanbieder van een digitale technische (basis)infrastructuur.)
 - (c) Waag Society (Kennis en technologie van en voor eindproducten, open data infrastructures en user-driven productontwikkeling, voor de erfgoedsector en daarbuiten. Daarnaast toegang tot een groot aantal onafhankelijke ontwikkelaars.)
 - (d) WatWasWaar (eigenaar: STAP bestuur)
2. Kennispartners – Investeren en beslissen mee. Ze zijn betrokken bij afspraken over deelaspecten en deelperioden van het project. Kennispartners verrijken het project met

kennis, samenwerking, en geo-services, ze draaien ook projecten (pilots) en investeren daarin. Daarbij houden ze rekening met de doelstellingen van E&L. Ze zijn belangrijk voor matching. In de conceptspecificatiefase wordt vastgelegd welke projecten in aanmerking komen.

- (a) Nationaal Archief (Kennispartner en contentleverancier).
- (b) GeoNovum/Kadaster (Levering van geo-webservices, PDOK: Publieke dienstverlening op de kaart. Kennis en meerwaarde van Geonovum ligt met name bij de geo-standaarden (bijdragen aan ontwikkeling sectorale informatiemodellen; validatie hiervan; architectuurtoets; enz.), het bevorderen van toegankelijkheid van geo-informatie en het bijdragen aan c.q. faciliteren van het gemeenschappelijke gebruik van geo-informatie (samenwerking, netwerken, partijen verbinden, procesbegeleider / facilitator, kennispartner v.w.b. nationale en internationale trajecten zoals Inspire, PDOK, Gideon, basisregistraties, koppeling geo met eOverheid, enz.)
- (c) Erfgoedlab UvA i.s.m. UB Amsterdam, Bijzondere Collecties. Erfgoedlab: Samenwerken in workshops en bijeenkomsten voor de najaarstentoonstelling 2013. Samenwerken UB Amsterdam, Bijz. Collecties wat betreft kennis over digitale infrastructuur voor toegang tot kaartcollecties, geo-toepassingen en geo-standaarden. Gebundeld beschikbaarstellen van kaartcollecties.

3. Strategische partners – Partners (bv. lokale projecten, regionale portals, landelijke webservices) wisselen via hun platforms content, collecties en geo-informatie uit met het project. Ze dragen bij met kennis en zijn ambassadeurs van het project.

- (a) Stichting Gelders Erfgoed (Provinciale webportal: MijnGelderland – een erfgoedbreed samenwerkingsproject; webservice: CollectieGelderland – tonen van museale collecties; mobiele website en apps: BeleefMijnGelderland – innovatief toepassingen voor beleving van erfgoed (3D, games, layerroutes)
- (b) Erfgoed Brabant (Project in ontwikkeling, de 'Brabant Cloud': de collecties van archieven, musea en heemkundekringen online beschrijven en in 'The Cloud' plaatsen; koppelingen naar websites en andere portals tot aan Europeana toe zijn mogelijk; het beheer blijft in handen van de data-eigenaar.)
- (c) Digitale Collectie NL (Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid; 3-jarig project voor nationale ontsluiting van metadata van digitale erfgoedcollecties, gestandaardiseerd samengebracht in een centrale index en geschikt voor hergebruik (bv. Europeana). Aansluiting zal plaatsvinden van het best practice network CARARE)
- (d) Open Cultuur Data (Community die het beschikbaar komen van open cultuurdata (onder open licentie of publiek domein) stimuleert. De vereisten zijn een digitaal

standaardformaat dat geschikt is voor raadplegen, verspreiden en hergebruik. Bovendien moet de dataset gedocumenteerd worden in een datablog.)

- (e) MijnAdres (Webportal die zoeken op adres naar gedigitaliseerde bouwdoSSIERS mogelijk wil maken voor huizenonderzoek. Er zijn nog weinig deelnemers. Belemmering: auteursrechten van architecten zijn niet duidelijk. Rotterdam (gemeentearchief) en Amersfoort (Eemland) zijn de trekkers.)
- (f) AtlasMutualHeritage (Een wetenschappelijke digitale catalogus van afbeeldingen en gegevens van VOC-en WIC-plaatsen overzee. De AMH, een nog altijd groeiende database, is in 1996 door het Nationaal Archief, de RACM, de Koninklijke Bibliotheek en het Rijksmuseum gerealiseerd.)
- (g) Digitale Grachtengordel (CDH/Universtiteit van Amsterdam: 'Welk schilderij hing waar in de Gouden Eeuw'; applicatie ontwikkeld door Webmapper: Bouwer en ontwikkelaar van GIS-services en beheer van het open source QGIS-systeem; maakt plug-ins van PDOK-services.)
- (h) TU Delft Bibliotheek (Erfgoed Overzee: onderzoeksproject Europees koloniaal gebouwd erfgoed; technische infrastructuur, metadatering van geografie en gebouwen, en uitwisselbaarheid van data maakt het project bijzonder.)
- (i) Friese Erfgoed Hub (6 deelnemende partijen in Friesland; Tresoar; Fries Museum; gezamenlijke digitale toegankelijkheid in de context van locatie)
- (j) Picturae (Pilot project Texel: geo-crowdsourcing en erfgoedcollecties verbinden met locatie (een erfgoed suite van Picturae))

4. Contentleveranciers – Leveren digitale collecties en gestandaardiseerde metadata, bij voorkeur als open data. Ze nemen deel in klankbordgroepen over het 'voorbereiden' van collecties, crowd sourcing, standaardisering en collectieverrijking.

- (a) Alle ondersteuners van de projectaanvraag E&L die ook digitale locatie gerelateerde collecties willen leveren.
- (b) Kaartcollecties, aanwezig bij
 - i. Universiteitsbibliotheken (UB Leiden, TU Delft Bibliotheek, UB Amsterdam, Bijzondere Collecties e.a.)
 - ii. Nationaal Archief (GAHetNA) en andere archieven
 - iii. KIT (Koninklijk Instituut voor de Tropen, 'Maps.kit')
 - iv. Waterschappen (Hoogheemraadschap Rijnland e.a.)
- (c) GIS-datasets, aanwezig bij

- i. Nationaal Georegister (In het nationaal georegister komt geo-informatie van Nederlandse overheden en bedrijven bijeen op één website. Hierdoor kunnen gebruikers eenvoudig en snel geo-informatie vinden, raadplegen en downloaden voor verwerking en gebruik. Dit zijn faciliteiten die datasets beschikbaar stellen, ze zijn geen eigenaar, enkel doorgeefluik.)
 - ii. HISGIS (Fryske Akademy/KNAW: webservice voor aanbieden van de gevectoriseerde landsdekkende kadasterkaarten van 1832. Daarop sluiten chronologische en thematische kaartlagen. HISGIS is opgezet per gewest en beslaat Fryslân, Groningen, Overijssel, Utrecht en Sittard-Geleen. HISGIS is bedoeld voor ieder – van wetenschapper tot scholier en cultuurtoerist – met interesse in kaarten, historie, huizen, namen, genealogie en grondbezit.
 - iii. PDOK (PDOK biedt digitale geo-informatie van de overheid, opvraagbaar via het centrale PDOK Loket als dataservices en -bestanden. Dit garandeert actuele, betrouwbare en altijd beschikbare digitale geo-informatie.)
- (d) Meertens Instituut (Databanken van het Meertens Instituut voor verrijking bij semantisch zoeken (veld- en geografische namen, familie- en voornamen, soundbites. Catch-producten en –diensten voor semantische technieken; toekomst: Erfgoedmakelaar.)
5. Waarde toevoegende partijen (creatieve industrie/ dienstenleveranciers) – Brengen geld of subsidies in het project in en zijn van belang voor samenwerking bij realisatie van white label toepassingen en voor de verrijkingen van datasets van deelnemers.
- (a) DOTKA (dienst: levering van historische kaarten en luchtfoto's)
 - (b) 7scenes (dienst: ontwikkelomgeving voor locatieve mobiele apps)
 - (c) AB-C Media (dienst: ontwikkelomgeving voor 'erfgoed op de kaart')
 - (d) Delving (dienst: aggregatie en mapping via een open source platform; bv. DigCollNL (database van erfgoedcollecties /Europeana), DimCon (database van museale collecties /RCE))
 - (e) Toeristische industrie (partners: ANWB, Toeristenburo's, NUB; dienst: ArtsHolland: ontwikkelomgeving voor linked open data betreffende toerisme en cultuur)
 - (f) Oneindig Noord-Holland (platform: provinciaal initiatief met breed aanbod van cultuur historisch erfgoed en activiteiten, toerisme en met actieve participatie mogelijkheden voor het publiek)
 - (g) Zeeuwse Ankers (platform: culturele biografie van Zeeland – verhalen bij ankerplaatsen; Stichting Cultureel Erfgoed Zeeland)

- (h) IfThenIsNow (platform: interactief cultuur en toerisme platform, beleven van cultuur en geschiedenis; partner: Amsterdam Museum e.a.)
- (i) Geostart (dienst: integreerbare geografische weboplossingen)
- (j) VeleHanden (dienst: webservice voor ontsluiting van erfgoedcollecties door toevoeging van metadata met inzet van een community ('crowd'); eigenaar: Picturae, Heiloo)
- (k) CLICK//Erfgoed (stimuleringsprogramma voor samenwerking tussen kennisinstellingen, creatieve industrie en erfgoedinstanties. CLICK//erfgoed biedt een platform voor contacten met creatieve partijen en faciliteert aansluiting bij subsidiëringmogelijkheden).

6. Projectcontacten – Nieuwsbrief lezers.

- (a) Dienstenleveranciers (Collectiemanagementsystemen, GIS-systemen, Geo-(web)services en geo-tools e.a.)
- (b) Media en omroepen (VPRO, IDTV e.a.)
- (c) Internationaal
 - i. VIOE (België: Onroerend Erfgoed is een agentschap van de Vlaamse overheid dat het onroerend erfgoed onderzoekt, inventariseert, beheert, beschermt en de informatie hierover ontsluit.)
 - ii. V-Must (Europa: V-MusT is a EU FP7-funded network of excellence that aims to provide the heritage sector with the tools and support to develop virtual museums that are educational, enjoyable, long-lasting and easy to maintain.)
 - iii. Georeferencer (Zwitserland/Klokan: The Georeferencer application is a collaborative online project, where anyone with access to Internet can help with georeferencing of various historical maps from our collection. Kan als Plug-in worden gebruikt voor crowd sourcing projecten.)
 - iv. WIKIMAPIA (Wikimapia is een meertalig vrij toegankelijk samenwerkingsproject voor kaarten, waar iedereen tags kan aanmaken en anderen zo laten delen in hun kennis. Het doel is om de hele wereld te beschrijven met alle soorten informatie over alle geografische objecten. Wikimapia gegevens worden volledig gemaakt door Internet vrijwilligers die uit vrije wil aan het project bijdragen. Markeringen plaatsen, het toevoegen van beschrijvingen en het uploaden van foto's is eenvoudig. Tegelijk zijn meer geavanceerde tools beschikbaar (bv. lineaire functies voor het markeren van wegen, rivieren, spoorwegen en vaarwegen)

4. PROJECTBEGROTING – UPDATE

4.1. Kosten en financiering

De totale projectkosten van E&L zijn begroot op € 3.497.170 voor een periode van drie projectjaren. Voor de totale looptijd is de eigen bijdrage begroot op € 1.737.606 en is een PRIMA subsidie aangevraagd van € 1.759.564.

In het eerste projectjaar zijn derdenactiviteiten, apparatuur en materialen voorwaardelijk gesubsidieerd door PRIMA (€ 1.029.570) en voorwaardelijk door OCW (€ 325.476). Beide bedragen zijn geheel als voorschot overgemaakt eind 2011.

STAP heeft via OCW bij Agentschap NL een verzoek ingediend om het eerste projectjaar te laten starten op 1 juli 2012 i.p.v. de in de PRIMA aanvraag vermelde 1 november 2011.

De PRIMA bijdrage dient over de drie projectjaren 50% gematcht te worden door de projectpartners.

Voor het tweede en het derde projectjaar zal door het ministerie van OCW aanvullende subsidie dienen te worden aangevraagd bij PRIMA van resp. € 399.520 en € 330.474.

Uitgangspunt is dat de initiële PRIMA begroting (2011) dient te voldoen. In de conceptspecificatie fase wordt een update van de totale projectbegroting uitgevoerd, op het moment dat alle projectproducten voldoende gedetailleerd zijn gespecificeerd.

4.2. Exploitatie- en beheerskosten

In E&L wordt in de conceptfase een businessmodel ontwikkeld om operationeel en functioneel beheer, exploitatie en doorontwikkeling van de producten en diensten van E&L te garanderen. Hierbij wordt nadrukkelijk gekeken naar aansluiting op bestaande initiatieven die digitaal erfgoed aan een breed publiek aanbieden, zoals Bibliotheek.nl, die een open en gedifferentieerde infrastructuur biedt voor diverse informatiediensten, ook op het gebied van cultureel erfgoed.

In E&L wordt in de conceptfase ook een business case ontwikkeld om plaatsgebonden erfgoed informatie in bestaande voorzieningen onder te brengen. Uitgangspunt hierbij is dat RCE, de rol op zich neemt van inhoudelijk coördinator ten behoeve van aansluiting van nieuwe collecties op de ontwikkelde infrastructuur.

Een interessant aspect van Bibliotheek.nl is de provinciale en gemeentelijke inbedding. Bibliotheek.nl is niet alleen een landelijke voorziening, het is juist ook een open infrastructuur om op lokaal of provinciaal niveau digitale diensten aan te kunnen bieden, met de bibliotheek als exploitant. Geo-informatie speelt een belangrijke rol in provinciale, regionale en lokale

erfgoedportals. Hier ligt een goede kans om het open karakter van de resultaten van E&L via diverse 'outlets' te benutten en bestuurlijke betrokkenheid van provinciale en gemeentelijke overheden te verwerven.

Naast de infrastructuur zal het businessmodel ook het beheer, de exploitatie en de doorontwikkeling van de te realiseren front-end eindproducten en doelstellingen adresseren.

Op basis van de resultaten van de business case zal bekeken worden wat geschikte en efficiënte mogelijkheden zijn voor hosting van diensten, voor opslag en uitwisseling van data en voor technische en functioneel applicatiebeheer. Hierbij zal ook gekeken worden naar de mogelijkheden tot samenwerking met de nationale aggregator, een B2B-voorziening in de nationale digitale infrastructuur voor cultureel erfgoed, gehost door Beeld en Geluid. Deze samenwerking biedt wellicht mogelijkheden tot een efficiënt beheer en economisch gunstige condities voor opslag en onderhoud.

Publiek-private samenwerking – Betrokkenheid van Bibliotheek.nl biedt de mogelijkheid om de geo-producten niet enkel aan eindgebruikers van de bibliotheken te presenteren maar ook andere bestuurslagen (dan op nationaal niveau) te betrekken.

5. FASEPLAN – CONCEPTFASE

5.1. Activiteiten Conceptspecificatie

De conceptspecificatie fase loopt van 1 januari 2013 tot 1 juli 2013. In deze fase worden de onderstaande producten opgeleverd.

Q1 - 2013

1. Opzetten en inrichten werkgroepen, klankbordgroep
2. Content & collectiestrategie en -plan
3. Conceptbesluit eindproducten
4. Projectpartners en –deelnemers overeenkomsten
5. Communicatiestrategie (incl. advies over forum/wiki)
6. Blog bijwerken (doorlopend)
7. Aanbestedingsdossier opstellen en bijwerken (doorlopend)
8. Plan voorzetting WatWasWaar (incl. hosting)
9. Kennisborging in kennisbank DEN (doorlopend)
10. Samenwerkingsovereenkomsten Waag Society en RCE
11. PID update incl. business case update

Op basis van de bijgewerkte PID en het faseplan voor de volgende fase geeft de SG een Go/NoGo op de volgende fase.

Q2 - 2013

1. Communicatieplan en middelen
2. Projecthuisstijl en middelen
3. Definitieve productspecificaties en, use-cases en acceptatiecriteria
4. Content & collectiestrategie en -plan
5. Projectpartners en –deelnemers overeenkomsten
6. Besluit voorzetting WatWasWaar (incl hosting)
7. Bijwerken blog, opzetten en inrichten sociale media
8. Kennisborging in kennisbank DEN (doorlopend)
9. Definitief aanbestedingsdossier
10. Definitief faseplan conceptgeneratie
11. E&L business case update (incl. exploitatie borging)
12. Vervolgaanvraag subsidie projectjaar 2 (1 juli 2013 – 1 juli 2014)

6. BEHEERSMECHANISMEN (PROJECTCONTROLS)

6.1. Projectrisico's

Op dit moment worden de volgende risico's en tegenmaatregelen voorzien:

Tabel 3. Projectrisico's

<i>Risico</i>	<i>Tegenmaatregel</i>	<i>Kans * Imp</i>
OCW: Verzoek tot verlengen periode wordt niet (tijdig) goedgekeurd.	Op 14 dec heeft DEN van OCW mondeling steun hiervoor gekregen.	laag
PRIMA: verzoek tot verlengen periode wordt niet (tijdig) goedgekeurd.	Op 14 dec heeft DEN van OCW mondeling steun hiervoor gekregen.	laag
Specificaties: te laat of niet duidelijk voor aanvang conceptgeneratie fase gereed (1 juli 2013).	In conceptspecificatie fase mechanismen borgen om de specificaties tijdig op te leveren .	medium
Vinden geschikt personeel: communicatiemedewerker en /or technisch projectmedewerker.	Tijdig zoeken en contracteren; netwerk van partners inzetten.	laag
Samenwerkingsovereenkomsten met betrokken partners en deelnemers niet tijdig gereed.	In Q1-2013 alle partners spreken en intentie laten tekenen; in Q2-2013 overeenkomsten tekenen.	medium
Vertegenwoordiging deelnemers in projectorganisatie onvoldoende geborgd.	Stuurgroep, werkgroepen, klankbordgroep, individuele gesprekken, intentieverklaringen en getekende contracten, afspraken over exploitatie.	medium

6.2. Communicatieplan

Omdat er veel partijen bij de ontwikkeling van E&L zijn betrokken is goede communicatie en marketing van cruciaal belang. In de Conceptfase (conceptspecificatie) wordt een crossmediale communicatiestrategie opgezet, die de volgende doelgroepen adresseert:

1. de erfgoedsector
2. de intermediairs (creatieve industrie, kennisinstellingen, toerisme)
3. het brede publiek

E&L heeft de betrokkenheid en welwillendheid van de erfgoedinstanties nodig om de opschaling van ErfGeo informatie te bereiken die nodig is. Meer dan 30 instanties hebben in Fase A een intentieverklaring ondertekend ten behoeve van de projectaanvraag van E&L. De kern van het consortium dat E&L zal ontwikkelen bestaat uit DEN, RCE, Digitale Collectie Nederland (Beeld en Geluid) en mogelijk ook Bibliotheek.nl, partijen die erfgoedbreed reeds veel gezag hebben en waardering krijgen.

Ten behoeve van een goede relatie met de creatieve industrie en kennisinstellingen is het zinvol dat E&L aansluiting zoekt bij de Topsector Creatieve Industrie en het daaronder vallende innovatienetwerk Cultureel Erfgoed. Binnen de Topsector worden gunstige condities gecreëerd voor nauwere samenwerking tussen erfgoed en creatieve industrie. Ook wordt een onderzoeksagenda voor het erfgoed ontwikkeld, in samenwerking met het Europese Joint Programme Initiative. In JPI speelt onroerend erfgoed een grote rol. E&L kan hiervan profiteren door enerzijds de creatieve industrie en kennisinstellingen te stimuleren de E&L-infrastructuur te benutten in hun dienstenontwikkeling, anderzijds door te evalueren hoe die samenwerking verloopt en welke partijen geschikt zijn voor nauwere samenwerking in het kader van E&L. Ook op het brede terrein van innovatie en ruimtelijke ordening ligt een aanzienlijke maatschappelijke en economische meerwaarde.

De producten en diensten die het project E&L oplevert hebben vooral een B2B-karakter; andere partijen zijn nodig om de doelgroepen te bedienen. Om dat te bereiken is een goede marketing nodig voor o.a. de apps, de apps-markt en gebruikersdiensten. Waar mogelijk en zinvol zal E&L dat ondersteunen.

Op basis van deze communicatiestrategie wordt in de conceptspecificatie fase een communicatie- & marketingplan ontwikkeld en zullen diverse online en fysieke communicatie- en marketingmiddelen worden ontwikkeld, inclusief een projecthuisstijl en een beeldmerk dat gebruikt kan worden in producten en diensten.

De vormgeving van de voor het brede publiek bestemde apps en webdiensten is de verantwoordelijkheid van de betrokken creatieve partijen, met inachtneming van het merk Erfgoed & Locatie.

Uitgangspunt voor het merk Erfgoed & Locatie is dat het als ingrediënt-merk gepositioneerd wordt, zoals bijvoorbeeld 'intel-inside'. Het merk communiceert de kwaliteit van de E&L producten en diensten zoals data, infrastructuur, semantische verrijkingen en halffabricaten.